

ЛІТОПИС ПОДІЙ

ДІАЛОГ МІЖ ОДЕСОЮ І БІЛОСТОКОМ: ТРЕТЯ МІЖНАРОДНА НАУКОВА КОНФЕРЕНЦІЯ «МУЗИКА І ОПЕРА В ПОЛЬСЬКО-УКРАЇНСЬКОМУ ЛІТЕРАТУРНОМУ І КУЛЬТУРНОМУ ДІАЛОЗІ»

Наталія Малютіна

Ірина Нечиталюк

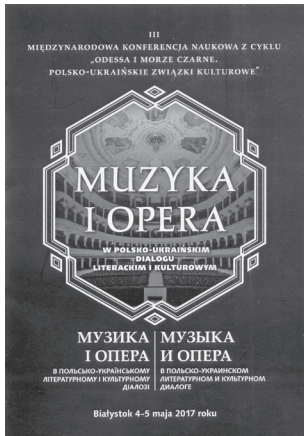
Знаменно, що після двох конференцій, проведених в Одесі, організованих спільно кафедрою української літератури Одеського національного університету і кафедрою «Схід — Захід» університету міста Білостока, третя наукова зустріч відбулася на теренах Білосточчини, на базі Центральної бібліотеки імені Л. Гурницького.

Якщо творча дискусія на перших двох конференціях зосередилась навколо образу Одеси і Чорного моря в слов'янських літературах, то для третьої було обрано несподіваний об'єкт обговорення: образ музики і опери як культурних реалій українсько-польських взаємин.

Імпульсом для обрання такої нетипової для подібних конференцій теми став той історичний факт, що фундатором Одеської музичної академії був поляк, Вітольд Малішевський (1873–1939). До того ж обидва міста, Одеса і Білосток,

пишаються своїми оперними театрами. У 2012 році в місті Білостоку відкрили нове приміщення (супермодернове, новаторське з точки зору технічних рішень, зокрема якості акустики) на вулиці Одеській. Останній факт не міг залишитись поза увагою організаторів спільних конференцій, пристрасних шанувальників оперного мистецтва, проф. Наталії Малютіної та проф. Ярослава Лавського.

Отож, одеська команда з десяти осіб на чолі з деканом, професором Євгеном Черноіваненком, вперше мала змогу осмислити аспекти польсько-українського музичного діалогу під час знайомства з культурно-мистецьким середовищем Білосточчини (4–5 травня 2017).

Важливо відзначити, що до Білостоку приїхали не лише вчені філологічного факультету ОНУ, але й співробітники Одеського літературного музею, доценти Катерина Хоменко та Олена Яворська. Вони представили у своїх виступах рецензії оперних вистав в одеській періодиці 1910-х років (О. Яворська) та образ Одеського оперного театру в літературі першої половини XIX століття (К. Хоменко).

Безперечно, у фокусі уваги опинився образ музики та опери в літературі. Для обговорення були обрані персонажі, теми, мотиви, наскрізні (і спільні) для світової культури, музики та літератури.

На передобідньому пленарному засіданні було виголошено п'ять доповідей. Першою виступила проф. Валентина Мусій («Дон Жуан» Моцарта та «Неистовый Дон Жуан», образ героя роману Гастона Леру «Привид опери» у світлі романтичної концепції опери»). Вона зосередила увагу на спільному і відмінному в концепції героя композитора та романіста. Образи музиканта і музики у творчості В. Одоєвського також розкрила у своїй доповіді доцент Тамара Морєва. Неоднозначні постаті композиторів і їхніх персонажів стали своєрідним контрапунктом науково-творчої думки під час роботи конференції.

На пленарному засіданні проф. Євген Черноіваненко виголосив доповідь «Загадки останнього роману Карела Чапека «Життя і творчість композитора Фолтина». Дослідник наголосив на соціально-політичних умовах створення роману, внаслідок чого контекст твору набув особливого пророчого звучання у зв'язку з мистецькою концепцією чеського романіста.

Не залишився поза увагою доповідачів образ Одеси як культурного середовища. Доктор Міхал Седлецький виступив з пленарною доповіддю «Одеса у віршах Петра Скрийки». Багатоаспектною і творчою виявилась також спроба проф. Анни Яніцької представити рефлексії стосовно української музичної культури на сторінках «Przeglądu Tygodniowego» (1866–1876). Виявилось, що українське музичне мистецтво було відоме і користувалося попитом у культурному середовищі польської інтелігенції.

Слід підкреслити, що наукове зібрання відбувалося у стінах білостоцької бібліотеки (Książnica Podlaska), приміщення якої люб'язно надали її господарі, директор Іоланта Гадек та її заступник — доктор Лукаш Забельськи, останній також виголосив доповідь, зокрема на тему «Музичні мотиви в «Фаусті» А. Е. Ф. Клінгманна в перекладі князя Едварда Любомирського».

Пообіднє засідання розпочалося виступом проф. Наталі Малютиної на тему «Сучасна опера в контексті процесів культурної трансгресії», у якій було проаналізовано міжмистецькі і внутрішньовидові форми трансформації опери в сучасній (постмодерній) культурі.

Продовжив науковий діалог проф. Ярослав Поліщук, доповідь якого «Нонконформізм і розвиток музичної комедії в Одесі 50–80-х років ХХ століття» була присвячена малодослідженим сторінкам культурної історії міста, зокрема історії Одеського театру музичної комедії імені Михайла Водяного.

В доповіді доц. Ірини Нечиталюк «Культурологічні аспекти літературно-музичної співпраці Юрія Андруховича та групи «Karbidо» оприлюднено маловідомі аспекти польсько-українських музичних перетинів.

З цікавою доповіддю на тему «Амальгамність повісті «Музикант» Т. Г. Шевченка серед російських та українських текстів про моделювання простору естетичної насолоди» виступив доц. Артур Маліновський. В його інтерпретації по-новому перепрочитується твір українського класика.

В доповіді доктора Гжегожа Червінського «Одеса і музика. Творчість Кіри Муратової» було розглянуто як теоретичні проблеми дослідження сучасної класики кінематографії, так і окремі твори Кіри Муратової, в яких музика стає однією зі смислотворчих домінант.

Привернула увагу доповідь доц. Наталі Коробкової «Інтермедіальність у романі Гастона Леру «Привид опери», в якій дослідниця розмірковує над проблемою художнього втілення явища співіснування світів: реального та ірреального.

Професор Ярослав Лавський виголосив доповідь «Зустріч Кароля Шимановського з Ярославом Івашкевичем в Одесі», у якій було наведено цілий ряд досі невідомих фактів з життя і взаємних інспірацій видатного польського композитора та знаного польського письменника.

Слід відзначити, що доповіді супроводжували жваві дискусії та обговорення.

Наступного дня учасники конференції мали можливість відвідати найвизначніші пам'ятки міста Білостока, серед них — Білостоцький оперний театр.